

Freka[®] PEG

Råd og vejledning til
brugere og plejepersonale

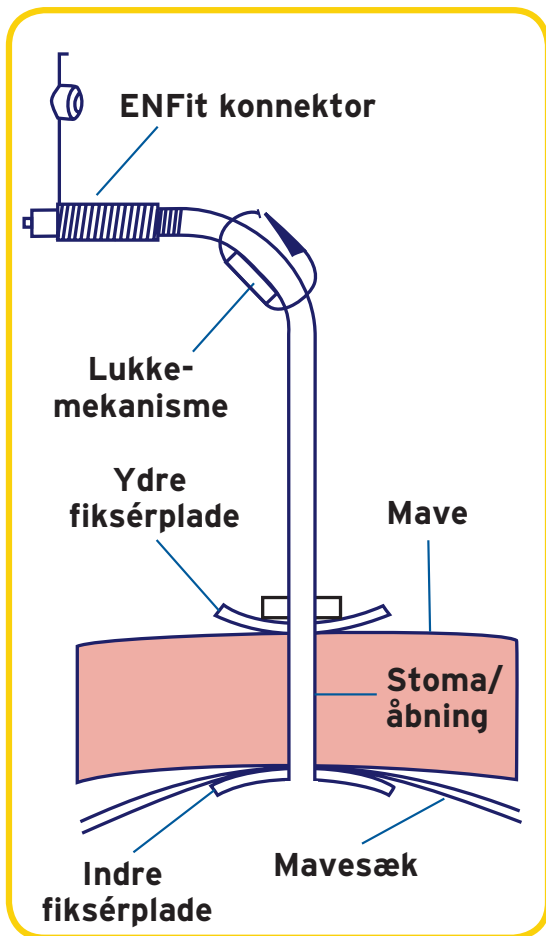
FAKTA OM FREKA PEG

En PEG-sonde (perkutan endoskopisk gastrostomisonde) er en sikker og diskret sonde til voksne og børn. Den kan anvendes, når der er behov for sondeernæring i en længere periode (2-3 uger og derover*).

PEG-sonden er et hjælpemiddel, der er med til at sikre tilstrækkeligt med næring, væske og lægemidler på en enkel måde. Hvis PEG-sonden plejes og håndteres optimalt, kan den holde i lang tid.

Denne brochure er skrevet til dem, der har en PEG-sonde, og til dem, der varetager plejen og håndteringen af PEG-sonden. Rådene i denne brochure lægger sig tæt op ad de Europæiske anbefalinger på området. Læs evt. mere i ESPEN guidelines on artificial enteral nutrition - PEG <http://espen.info/documents/PEG.pdf>.*

På illustrationen ser du et tværsnit af placeringen af PEG-sonden samt de forskellige bestanddele.

* Löser C et al. ESPEN guidelines on artificial nutrition - Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG). Clin.Nutr. 2005;24(5):848-861

ANLÆGGELSE OG UDSKIFTNING AF PEG-SONDEN

En Freka PEG-sonde bliver typisk anlagt i lokalbedøvelse vha. et skop (et kikkertinstrument), der føres til mavesækken via munden. Der anlægges en kunstig kanal fra mavesækken igennem huden, hvori PEG-sonden placeres.

Det anbefales, at PEG-sonden kontrolleres 8-10 måneder efter anlæggelsen. Er der behov for at udskifte PEG-sonden, foretages dette også vha. skop. PEG-sonden kan udskiftes med en såkaldt ballonsonde, fx en Freka Belly Button.

Vigtigt!

Hav altid en reservesonde liggende, hvis PEG-sonden skulle falde ud. Det kunne fx. være en Freka Belly Button (se side 7).

Pleje efter anlæggelse

- Skift den sterile forbindelse under PEG-sonden dagen efter anlæggelse*
- Skift den sterile forbindelse dagligt og sørg for lokal desinfektion, indtil der er tegn på heling af stomaet (1-7 dage)*
- Anvend handsker ved håndtering af den sterile forbindelse omkring PEG-sonden*
- Inspicér sårområdet for blødning, rødme, sekretion, allergisk hudreaktion mm.*

Rutinemæssig pleje

- Daglig vask med vand og sæbe rundt om PEG-sonden*
- Gennemskylning med 40 ml vand efter administration af sondeernæring og lægemidler*

* Löser C et al. ESPEN guidelines on artificial nutrition - Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG). Clin.Nutr. 2005;24(5):848-861

HVERDAGEN MED PEG-SONDEN

Rengøring

Huden omkring PEG-sonden skal rengøres dagligt med vand og sæbe for at fjerne eventuelle urenheder. Huden duppes ren med et blødt klæde. Drej PEG-sonden en omgang omkring sin egen akse i forbindelse med rengøring for at stabilisere kanalen ind til mavesækken. Der bør ikke ligge en forbindelse under PEG-sonden, med mindre der er sivning fra kanalen.

Kontrol

Tjek regelmæssigt huden rundt om PEG-sonden for rødme, ømhed og hævelse. Ved hudforandringer bør læge eller sygeplejerske kontaktes.

Anvendelsesperiode

PEG-sonden kan typisk ligge i 8-10 måneder. Hvis PEG-sonden plejes og håndteres optimalt, kan denne periode forlænges. Bliver nogle af delene på PEG-sonden slidte, kan disse udskiftes enkeltvis. Er der behov for at udskifte hele sonden, foregår dette via skop. Man anlægger en udskiftningssonde, også kaldet en ballonsonde, der har en ballon på indersiden af mavesækken. En sådan ballonsonde kræver en anden form for pleje og håndtering. Vi henviser til separat materiale om Freka Belly Button.

Mundpleje

Selvom man har en PEG-sonde og kun modtager næring igennem den, er det vigtigt at børste tænderne og vedligeholde en god mundhygiejne. Sukkerfrit tyggegummi kan også være en god måde til at holde munden ren og massere tandkødet. Smør læberne med vaseline efter behov.

Aktiviteter

Selvom man har en PEG-sonde, kan man godt være aktiv. I det hele taget er det en god idé at kombinere ernæringsindsatsen (sondeernæringen) med en eller anden form for fysisk træning/aktivitet. Det går fx. fint at bade og svømme med en PEG-sonde.

Mange har stor glæde af at bære en rygsæk med sondeernæring, pumpe og tilbehør på ryggen, så de stadig har mulighed for at være aktive, uden at det forsinker indtaget af sondeernæringen.

Tøj

Det er en fordel at undgå tøj, bæltter eller seler, der strammer eller generer PEG-sonden.

ANVENDELSE AF SONDEERNÆRING

Inden indgivelse af sondeernæring

Vask altid hænderne, inden du forbereder og giver sondeernæring. Kontrollér at sonden ligger korrekt.

Åbn PEG-sondens prop (ENFit konnektor) og skyl igennem med ca. 40 ml vand, så du kan se, at den fungerer*.

For at forebygge opkastning bør modtageren af sondeernæringen sidde helt eller halvt oppe (mindst 30 graders vinkel), både under måltidet og 30-60 minutter efter.

Administration af sondeernæring

Kontrollér altid udløbsdatoen og ryst emballagen inden brug. Sørg for at sondeernæringen har stuetemperatur for at minimere risikoen for diarré eller mavesmerter. Åbnet pose med sondeernæring bør anvendes inden for 24 timer.

Undgå at give syrlige væsker sammen med sondeernæringen, dels fordi den skiller, og dels fordi der opstår en øget risiko for tilstopning af PEG-sonden.

Sondeernæring kan administreres som portioner à ca. 20 minutters varighed. Dette gøres enten vha. en Freka Connect ENFit sprøjte eller med et ernæringssæt. Sondeernæringen kan også administreres over en længere periode med et ernæringssæt og evt. ernæringspumpe. Dette aftales efter anbefalinger fra diætist eller læge.

Efter indgivet sondeernæring, skylles PEG-sonden igennem med ca. 40 ml vand igen*.

OBS! Hvis PEG-sonden bliver tilstoppet, kan det være en idé at forsøge:

- at klemme på selve sondeslangen
- forsigtigt at trække væske ud af PEG-sonden med en sprøjte
- forsigtigt at skylle PEG-sonden igennem med mineralvand, cola eller juice. Lad væsken stå i PEG-sonden i ca. 1/2 time og skyl igennem med vand.

Hvis dette ikke hjælper, kan det være nødvendigt at udskifte PEG-sonden.

Indgivelse af lægemidler

Flydende lægemidler er at foretrække, men tabletter kan gives i opløst form eller som mikstur. Tabletterne knuses meget omhyggeligt, fx. i en morter, og opløses i vand. PEG-sonden skylles igennem med ca. 20 ml vand efter hvert indgivet lægemiddel, da forskellige lægemidler ikke må blandes. Rådfør dig med lægen.

* Löser C et al. ESPEN guidelines on artificial nutrition - Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG). Clin.Nutr. 2005;24(5):848-861

KOMPLIKATIONER

Problem	Årsag	Handling
Stop i PEG-sonden	Evt. rester af mad og medicin	Skyl PEG-sonden igennem med ca. 40 ml vand, alternativt følg forslag på side 5
Rødme, hævelse og varm hud rundt om stoma	Lækage, hudinfektion eller granulom/vævsforandringer	Beskyt huden med salve, forbindelse og rådfør dig med sygeplejerske eller læge
Hvis PEG-sonden falder ud	Uheld eller træk i PEG-sonden	Kontakt afdeling, læge eller sygeplejerske mhp. at få genanlagt en sonde hurtigst muligt. Stomaet/åbningen vokser hurtigt sammen igen, der bør derfor placeres noget i stomihullet evt. en reservesonde
Lækage fra stomaet/åbningen	PEG-sondens ydre og indre fikseringsplade sidder ikke stramt nok	Kontrollér at PEG-sondens ydre fikserplade sidder tæt på huden og ikke kan trækkes meget væk fra huden. Hvis den ikke sidder tæt på huden, bør den justeres til at have fri bevægelighed ca. 5 mm fra huden*
Granulomdannelse	Årsag ukendt	Kontakt afdeling, læge eller sygeplejerske for korrekt behandling evt. med salve
Opkastning og/eller diarré	For hurtig administration af sondeernæring, for kold sondeernæring, uhygiejnisk håndtering af sondeernæring, sygdom etc.	Kontrollér at sondeernæringen administreres korrekt. Ved mistanke om sygdom kontaktes lægen
Mistanke om sondeernæring i luftvejene	Evt. reflux/tilbageløb af maveindhold til spiserøret	Stop administration af sondeernæring og kontakt straks afdeling, læge eller sygeplejerske ved tegn på åndenød og hoste
Diarré eller forstoppelse	Forkert administration af sondeernæring eller valg af sondeernæring	Kontakt diætist

* Löser C et al. ESPEN guidelines on artificial nutrition - Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG). Clin.Nutr. 2005;24(5):848-861

VIGTIG INFORMATION

Person: _____

Dato for anlæggelse: _____

Størrelse på PEG-sonde: _____ CH/FR

Kontaktperson: _____ Tlf.: _____

Reservesonde: _____

Sondeernæring: _____ Mængde: _____

Andre hjælpemidler: _____

SONDEERNÆRING OG TILBEHØR

Fresenius Kabi tilbyder en række forskellige former for sondeernæring, der dækker mange individuelle behov. Derudover har vi en del hjælpemidler, der kan være med til at optimere administrationen af sondeernæringen. Vi har bla. ernæringspumper, sprøjter og rygsække. Fresenius Kabi har også flere sonder, heriblandt Freka Belly Button, som er en ballonsonde af høj kvalitet. Den er god at have som reservesonde, hvis PEG-sonden skulle falde ud. Læs mere på vores hjemmeside www.fresenius-kabi.dk

Foto: Julliana Fallidin

Hvad er en PEG-sonde?

PEG er en forkortelse for Perkutan Endoskopisk Gastrostomi. Et udtryk, der dækker over en teknik, hvor man via en kikkertundersøgelse af mavesækken lægger en sonde gennem en åbning i huden ind til mavesækken.

Hvis du, af forskellige årsager, ikke kan spise tilstrækkeligt gennem munden i en længere periode, kan du få en PEG-sonde som hjælpemiddel og derigennem få sondeernæring. Freka PEG-sonde kan være med til at sikre, at du får nok af den energi, protein og væske, som kroppen har brug for.

EN_0108/August 2017